

se, caérsele a uno las tripas'», C. Ros; «*escotiflarse*: quebrarse» (Sanelo 1, 149v); «*Escotifarse* o *escotiflarse*: relajarse o quebrarse; *escotiflat* o *-flat*: relajado o quebrado», Escrig (1851). Gulsoy (Sanelo, 363) ens diu que Joan Fuster i J. Giner i March li han confirmat que és «un mot viu en valencià amb el sentit indicat» i dóna una cita d'Escalante, per la qual veiem que l'ús com a verb reflexiu, tot i ser menys ordinari, no és una creació de lexicògraf: «feu tila / en seguida, que Donya / Calamanda *se escotifla*», evidentment amb un sentit com 'caure en basca, sofrir una indisposició' (si bé amb un perceptible matis irònic).

És també baleàric. Recollit a Menorca ja per Febrer-Cardona «*esclutiflat*: pàlido, atericiado; blème; pallidus, pallens», «*esclutifarse*: ponerse pàlido, atericiarse; blèmir; pallescere» (p. 279); *AlcM* no en dóna pron. menorquina però cita del *Dicc. men-cast.* de Ferrer-Parpal, 1883, la definició «inflat, galtut, *abotagado*», «inflar-se, tornar-se pàl·lid, fluix i inflat» (no precisa si és en la variant més corrent o bé *escotiflat*, però no deu ser *esclutiflat* com en Febrer-Cardona, variant que no coneix *AlcM*). També a Mallorca s'usa la forma *escotiflat* com a Val. No sols «*escotiflat*: macilento, enfermizo, achacoso» fou registrat pel *DAG.* si bé sense dir on s'usa ni qui l'ha usat, sinó que el mateix *AMAlcover* se servia d'aquesta forma més generalitzada quan escrivia en la seva llengua normal «vosaltres els de France --- el català --- 'I teniu més magre i més *escotiflat* encara que nosaltres» (*BDLC* VI, 1911, 217). En les *Rondalles* en canvi va usar la variant *escotiflat* (de Manacor, segons el dicc.) repetidament: «nou metges en casa --- tots es malalts los demanaven y tots *escotifats* s'hi volien mostrar» i una altra cita en *AlcM*. Forma menys corrent que amb *-fl-*, però no exclusiva d'ell, car ja hem vist que també la recollí Escrig com a variant valenciana² i així figura en l'únic lèxic mallorquí que va recollir el mot: «*escotifarse*: quebrarse, relajarse» (Tarongí, res en *DAmen.* ni *DFgra.*).

Fent cas d'aquesta variant vaig arribar a pensar si l'etimologia podia ser un ll. *EXCŪTĪFA(CE)RE format a la manera de *cafejacere* (~ *calere*) —d'on (*es*)*caljar*—, *torrefacere* (~ *torrere*), *stupefacere*, etc., des de *excutare* 'sacsejar, fer caure a batzegades, etc.'. Però no sols no és prou versemblant l'existència mateixa de tal mot, estrany al llatí conegut, sinó que tota la idea és increïble: la conservació de la -r-, no podent-se justificar per influència culta puix que és un mot indocumentat, exigiria un mossarabisme, suposició temerària tractant-se d'una mera hipòtesi sense cap suport en cap altre dialecte romànic (res en el *REW*, etc.).

Com que la variant *escotiflat* en lloc de *-flat* està molt menys autoritzada, és raonable de creure que sigui una alteració de la forma ben establerta amb *-fl-*: potser per contaminació d'un altre mot (*tifa*, *atifat*, etc.?), o bé resultat d'un compromís entre *escotiflat* i formes metàtètiques com l'*esclutiflat* que registra Febrer-Cardona. Encara una variant minoritària, i que deu ser secundària, és *cotiflat* que *AlcM* registra a Eivissa i en algun text popular mallorquí: «quan té

es fetje cremat / tot groc i tot *cotiflat* / --- / llavò ja diuen que és mort», c. 1890. Admetre que això és secundari i tret de *escotiflat* (tal com s'han creat formes locals com *clafit* 'esclafit' o *balait* < *esbalait*) ja no necessita argumentació.

Crec que té raó *AlcM*, almenys en gran part: «Potset de *botinflat*, amb influència o encreuament d'*esclafat*». Un mot verbal i d'aquesta llargada i estructura és d'una gran versemblança que resulti d'un encreuament així. I pel que fa al punt de partida *botinflat* no vacillo a adherir-m'hi: el significat 'embotornat' evoca fortament i inevitablement el sentit de *botinflat*, d'ací al «pallens», «blème» de Febrer-Cardona és quasi no moure's, i d'ací fins a «enfermizo, achacoso» (*DAG.*), «relajado» (Ros) i 'herniat' no hi ha més que un pas. En el sentit lexical és bona idea, donada la importància, antiguitat i gran extensió de *botinflat*, i en el sentit fonètic és irreprotxable, car és ben sabut que *botinflat* apareix amb gran extensió amb pèrdua de la -n- (cf. *botifler*, oc. *bouteflat*, *boutufat*, etc.); una comprovació esclatant d'aqueixa idea és que així com hi ha *unflat* i oc. *uflat* en lloc de *inflat*, i hi ha *boutufat*, també ha existit una variant *escotufat* valenciana, usada per *MGadea*, *T. del Xè* I, 203. No cerquem, doncs, més: per aquesta banda hem arribat a terreny segur.

Quan al mot que encreuant-se amb *boti(n)flat* hauria donat *escotiflat*, això ja és molt més discutible, sobretot perquè es pot pensar en uns quants, i en tots se sostindria. De tota manera no crec que hàgim de pensar en *acotat* 'encorbat', amb el qual vol relacionar *escotiflat* *MLWagner* (*ZRPb.* LXIII, 365): que surti d'aquest per derivació cal descartar-ho tot seguit perquè no s'explicaria *-iflat* (ni *es-*); que sigui a manera de membre de l'encreuament amb *boti(n)flat* tampoc no és gens probable, car els sentits són massa diferents i no explicaria *esc-* en lloc de la inicial *ac-* de *acotat*.

Esclafat em plau més: tanmateix el significat només vagament coincideix amb el d'*escotiflat*. D'altra banda aquesta consòrcia hauria donat **escla-* o **esclotiflat* no pas *esco-*. Aquesta mateixa objecció obraria si suposéssim que l'encreuat fos *esclatat*. Aquest, però, tindria dos avantatges sobre *esclafat*: el significat de 'rebenat' conduiria directament a 'herniat', 'trencat' i d'ací tota la resta; d'altra banda la -t- medial d'*esclatat* es prestava a la confusió amb *botiflat* > *escotiflat* o *esclotiflat* (Febrer-Cardona). De tota manera l'haver de partir d'una forma amb *cl* en aquesta forma merament postulada, fa que res d'això no acontenti gaire. Més valdria un mot que no tinguéssim aquesta combinació amb líquida *escl-* sinó simplement *esc-*+vocal. D'altra banda hi ha *escarransit*, el qual tindria si l'avantatge del caràcter molt vivaç d'*escarransit* i del matis afectiu (que té *escotiflat* i no tenen *esclatat* i menys *esclafat*), però en canvi reconec que el significat precis d'*escarransit* és relativament llunyà del d'*escotiflat*.

En definitiva el més probable em sembla *escoixendre* (EX-CONSCINDERE) que comença per *esco-* amb *o*, i per tant presenta materialment molta més cosa comuna amb *escotiflat*, i també el significat s'hi presta